

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

§. I. De cessatione legis per ejus abrogationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

Gail. l. 2. observ. 1. n. 17. Limitari debet 2. si confirmationi accidentali adjecta sit *clausula irritans*, decernendò irritum, & inane, si aliquod contra factum fuerit, c. *dilecto*, de *præbend. junct. gloss. V. hujusmodi præbenda*.

1026. Quæstio est. 2. an statutum inferiorum à Superiore confirmatum confirmatione essentiali, à statuentibus possit tolli, & revocari sine consensu Superioris? R. negativè; sic enim habet authoritatem Confirmantis Superioris, in cuius legum mutatione sine ipsius consensu nihil potest inferior ex *dict. alibi*: Sed hoc limitari debet. 1. ut procedat, si confirmatio essentialiter respiciat bonum publicum, non autem, si favorem statuentium. Limitari debet 2. ut non procedat, si per statutum taliter confirmatum redeatur ad jus commune pristinum. Nam hoc favorabile est, & ad illud redire facile permittitur, quia sic eo ipso non revocatur sine authoritate Superioris; Pirhing *de Constitut. n. 130*.

1027. Quæstio est. 3. an hæ limitationes locum habeant, etiam in casu, quo statuentes statutum suum confirmârunt juramentò? R. si jurârunt, quòd nolint illud tollere, non habere locum; quia tollendò agerent contra juramentum; secus, si tantùm jurârunt, quòd velint illud observare; quia sic tollendo non agunt contra juramentum. Sed de hac materia ex professo agimus *lib. 2. tit. 30. de Confirmat. utili vel inutili*, quò me remitto.

ARTICULUS XVI.

De cessatione legis.

1028. **L**ex cessare potest vel in totum, vel in partem; *in totum* cessat, cum abrogatur, aut cessat ex toto ratio, propter quam condita est; *in partem*, cum ei in aliquo sub lege cateroquin comprehenso derogatur. Nam, quando quis in certis circumstantijs, quas prudenter judicari potest, Legislatorem vel noluisse, vel justè non potuisse velle, ut etiam in ijs circumstantijs legi locus esset, liberatur ab obligatione legis, non cessat propriè lex; cum ponatur nunquam comprehendisse casum pro talibus circumstantijs; his præmissis:

§. I.

De cessatione legis per ejus abrogationem.

Abrigare legem, est eam, postquam vim habuit, in totum tollere, vel *præcisè*, seu purè, nimirum sine lege contraria, retractandò voluntatem, qua prius condita fuit; vel per legem illi contrariam. Ut autem hæ legum abrogatio rectè fiat, plura in considerationem venire possunt. Hinc quæstio est. 1. quis possit abrogare legem? R. quòd is, qui legem tulit, eandem possit mutare, vel irritandò, vel abrogandò, quando noxia, vel minùs utilis videtur. Idem dicendum venit de illius superiore, vel successore, c. *cum innotuit*, de *electione*, l. *qui in jus*, l. *aliud*, §. *fin.* & l. *nemo plus*, ff. *de regul. juris*.

Quoad alios autem Resp. quòd Prælati, Papà inferiores, non possint mutare Canones Conciliorum generalium, vel leges à summo Pontifice conditas, ex num. 512. & 525. & constat ex c. *cum inferior*, de *majorit. & obed.* & Clement. *Ne Romani*, de *elect.* Excipe, nisi ex urgenti causa præsumi possit, in casu particulari eis non esse locum; sed tunc intercedit potiùs exceptio, quàm abrogatio. Nec possunt abrogare leges à se conditas, si saltem in forma communi sint confirmatæ à Pontifice ex n. 1026. Et quamvis aliqui velint, quòd inferior habens potestatem condendi legem in suo territorio, possit in suo territorio purè abrogare legem Superioris, vel ei legem contrariam statuere; probabilius tamen est, nullum inferiorem id posse, nisi ab ipsomet Superiore ad id habeat potestatem; ita Suarez l. 6. *de legib. c. 26. à n. 9*. Nam, si id independentè à Superiore possit, jam non esset inferior eo, contra suppositum. V. dicta à n. 512. & 525. & seq.

Dices: Episcopus habet potestatem pro suo territorio dispensandi in lege Superioris; ergo etiam condendi legem contrariam, vel purè abrogandi. Ant. pat. quia talis potestas pertinet ad rectam, & suam gubernationem suæ diocesis; pater etiam conseq. Nam eadem potestas necessaria est, quoad vim abrogandi; cum sæpè lex universalis pro ditione particulari

lari quandoque minus utilis, interdum etiam noxia esse possit.

1032. Resp. negandò ant. quòd eam potestatem habeat *independenter à summo Pontifice*. Licet enim concedam tanquam probabilius, quòd Episcopi suam jurisdictionem habeant immediatè à Christo; id tamen habent solùm dependenter à consensu summi Pontificis, secundùm quòd illis oves sibi à Christo immediatè commissas, & per ordinem, ad quæ, eas subjicit, ut diximus *loco supra citato n. 512.*

1033. Deinde, non rectè ducitur paritas à potestate dispensandi ad potestatem abrogandi legè; tum quia hoc est plus, quàm illud; tum quia longè frequentius occurrunt circumstantiæ, quæ petunt dispensationem, quàm legis abrogationem; illa enim contingit communiter solùm in uno, vel paucis, qui pro aliquo casu solvuntur à lege communi; ista verò tolleret jus & legem communem in totum, & pro omnibus; & idèd in c. *quod super his, de majorit. & obed.* expressè dicitur: *nihil statuat, quod canonicis obsit institutis.*

1034. Et idèd propter hunc textum communiter tenent Doctores, quòd inferior non possit abrogare *leges canonicas* sine consensu Papæ; licet oppositum velint *quoad leges civiles*, tum propter rationem in n. 1031. ad quam respondimus; tum quia Princeps Sæcularis potestatem politicam ex plurium aliorum opinione accepit à republica, non autem immediatè à Deo, sicut Pontifex à Christo; præsertim, cum de factò dentur plura statuta municipalia, juri civili contraria.

1035. Sed in utroque casu negandum est, propter dicta n. 1030. si enim inferior mutare, vel omninò tollere posset voluntatem, & legem Superioris, eo ipso non esset inferior. Nec obstat, quòd pro lege civili per inferiorem abroganda dicitur; dato enim, quòd Princeps Sæcularis à republica potestatem, seu jurisdictionem politicam acceperit (de quo V. dicta supra) non accepit tamen illam *populo subordinatam*. Sic enim populus maneret superior, & cogi à Principe non posset ad legis conditæ, quantumvis justæ, observantiam, quòd est contra debitam Principi subordinationem.

1036. Quòd adducitur de quibusdam statutis juri civili contrarijs, si procedat de his, *Tom. I.*

quæ non in mera consuetudine, sed statuto propriè dicto consistunt, & jus civile abrogant, hanc vim non habent, ex nuda voluntate inferioris, sed consensu, & approbatione superioris; cæteroquin enim irrita sunt ex n. 1030. nimirum ex defectu potestatis. Dixi, si sint statuta *contra jus civile*. Nam si sint juxta, vel præter jus, nihil probant in præsentì casu.

Unde statutum, quo cavetur, dominum teneri satisfacere damna *famulorum*, aut etiam *filiorum* commissa, etiam ipso nesciente, non est *contra*, sed *præter* jus commune. Hoc enim nullibi expressè cavet, ne innocens puniatur in bonis suis propter factum alterius, quando id bono communi expediens videbitur. In quantum autem tale statutum expressè disponit de *his personis* (famulis, aut filijs) potius adjuvat jus commune; cum faciat, ut majori cura talium personarum delicta evitentur.

Quæstio est 2. an Episcopus abrogare possit leges conditas in Synodo diocesana, si hoc judicaverit bono communi expedire? Resp. probabilius affirmari, seclusa superioris confirmatione, quòd verum est, etiam Synodo non consentiente; sic Barbosa p. 2. de potest. Episcop. allegat. 34. n. 3. Azor p. 1. l. 5. c. 15. q. 3. & alij. Nam Episcopus in condendo leges synodales non pendet à voluntate Clericorum, & Parochorum ad Synodum congregatorum, tanquam tribuente etiam partialiter vim, & auctoritatem dispositioni synodali; sed solùm tanquam consilium, idque non ex necessitate, sed utilitate, & convenientia.

Hinc negandum est, omnes, in synodo diocesana, habere suffragium *decisivum*, id, quòd maximè colligitur ex eo, quia solus Episcopus factis constitutionibus subscribit nulla Clericorum mentione; nec à Decano Capituli rectè sumitur paritas ad Episcopum in Synodo diocesana. Ille enim in Capitulo solùm habet potestatem convocandi Capitulares, proponendi consultanda, & resolvendi decisa majori parte Capitularium; Episcopus autem Synodo præest cum potestate legislativa, & coercitiva, V. quæ diximus à num. 501. quid verò dicendum circa Archiepiscopos quoad leges in Concilio provinciali conditas, colligi potest ex dict. à num. 527.

Qualiter Episcopus ligetur legibus synodalibus.

Hh

nodali-

nodalibus à se, vel antecessoribus conditis, deduci potest ex dictis à n. 551. ubi diximus, qua ratione legibus canonicis ligetur summus Pontifex. Ad id autem, quod dicitur, *statutum de consensu aliquorum transire in contractum*, respondetur, id verum esse, quando consensus exigitur tanquam aliquid necessarium, & vim saltem partialiter, seu auctoritatem actui tribuens; non verò secus. Consensus autem Clericorum in Synodo dioecesana non sic requiritur, ut præmissum est.

1041. Dixi: *seclusa superioris confirmatione*; nam sub quæstione est, an Episcopus abrogare possit statuta synodalia, postquam confirmata sunt à Superiore? Communis enim tenet, quòd non; quia sic jam sunt affecta, & confirmantis auctoritate roborata. Nam illa nostra facimus, quibus auctoritatem nostram impertimur, ait Pontifex, c. *si Apostolica, de præbend. in 6. & ubi Princeps confirmat, idem est, ac si ferat sententiam. l. 1. §. Sed neque, C. de veteri jure evocand.* Et ita tenet Azor p. 1. l. 5. c. 15. q. 7. Sanchez l. 8. matr. D. 17. n. 30. Barbosa p. 2. de potest. Episcopi, allegat. 34. n. 7.

1042. Castropalaus P. 1. tr. 1. D. 5. p. 2. §. 2. n. 8. censet, hanc communem sententiam esse verissimam in eo casu, quo Princeps confirmationi addit clausulam, ut, *si quidquam contra fieret, non valeret.* Rationem sumit ex c. *dilecto, 25. de præbend.* ubi dicitur, quòd in Ecclesia, ubi est determinatus numerus præbendarum, uno individuo jure vacante, duo simul eligi non possint ad illud, nisi forte *statutum aliquod obviaret, quod esset juramento firmatum, vel cui sedis Apostolicæ confirmatio accessisset, hujusmodi clausulâ prohibitionis adjectâ, ut, si quicquam contra fieret, non valeret.*

1043. Ex hoc enim infert, quòd *simplex* confirmatio alicujus statuti à Superiore facta (nimirum sine tali clausula irritante) non reddat statutum inabrogabile per statuentes, licet habeat confirmationem simplicem, seu in forma communi etiam à Papa, si statutum illud principaliter sit in favorem statuentium. Cum enim talis confirmatio sit *beneficium*, & præsumi non debeat Superior, invito velle beneficium conferre, ac ad illud recipiendum obligare *volentem* (sic enim habet rationem

privilegij) non est censendus Princeps confirmatione simplici voluisse reddere tale statutum inabrogabile à statuentibus; sic Barbof. in cit. c. *dilecto, n. 10.* Suarez cit. l. 6. c. 26. n. 24. & alij.

Si autem statutum ab eo, qui, etiam seclusa confirmatione Superioris, obligare potest lege à se lata, similiter abrogari potest à statuente, licet à Principe confirmatum non tam sit in favorem statuentium quàm aliorum, pro quibus statuitur. Nam in ejusmodi casu communiter adhibetur confirmatio Principis, non tam, ut inde vim obligandi majorem obtineat, quàm ut auctoritatem, & honorem, quem statuto præstat Principis consensus, esto non necessarius ad obligationis impositionem; secus est, si statuens secluso Principis consensu, seu confirmatione non habet potestatem obligandi condita à se lege (tunc enim in hoc casu confirmatio est essentialis, & in priori accidentalis, ut diximus à n. 1024.) quia in ejusmodi casu confirmatio Principis non ob majorem honorem præcisè, sed verè ad vim obligandi statuto tribuendam expeditur, saltem communiter; ita Suarez cit. n. 25. Salas d. 18. f. 5. quos refert, & sequitur Castropalaus cit. p. 2. §. 2. à n. 8.

§. II.

Quid requiratur, ut lex abrogetur?

Leges etiam validas, & quæ reipublicæ utiles fuerunt, vel etiam actu sunt abrogari posse propter majorem utilitatem, cujus causâ magis expedit eas tollere; quàm in vigore permittere, non est dubium; & constat ex plurimis antiquis canonibus, præsertim circa impedimenta matrimonij, tam dirimentia, quàm purè impediencia, per novos abrogatis; si enim positivè noxiæ fierent, aut saltem negativè, nimirum nullatenus utiles, quòd utrumque fieri potest, mutatis circumstantijs, ex quibus pendent leges (quæ sunt media relatè ad finem rectæ gubernationis, quæ ut justa sit, spectare debet commune bonum cujuslibet reipublicæ, tanquam finem) non est dubium, fieri posse, quòd nunc non profit, quòd olim proderat; & econtra, id, quòd pluribus locis explicat Tridentinum in *reformatione impedimentorum matrimonij*.

Quia